סטינוגרמה

פ ר ט י - כ ל
ישיבה לז/שכ"א של הממשלה
י' באייר תשכ"א - 26.4.61

נכחו השרים: ד. בן-גוריון - יו"ר, א. אבן, ל. אשכול, י. בורג, מ. בנטוב, י. ברזילי, מ. דיין, ג. יוספטל, ג. מאיר, ב. מינץ, פ. ספיר, פ. רוזן, ב.ש. שיטרית, ח.מ. שפירא.

נעדר השר: י. בן-אהרון (בחו"ל)

כ. כ"ץ - מזכיר הממשלה
א. הראל - הממונה על שירותי הבטחון (בסעיף 395)

סדר היום:
395. סדורי בטחון במוסדות הממשלה
396. יבוא דג פילה מאיסלנד ומנורבגיה
397. סיום שביתת המורים התיכוניים
398. מות פרץ נפתלי
399. נסיעות שרים

406. <u>הזמנת עדים מגרמניה למשפט אייכמן</u>

<u>השר פ. רוזן:</u>

העניין הוא בדבר הזמנת עדים מגרמניה וכאן יש התפתחות חדשה. היועץ המשפטי דיבר אתי ואמרתו לו שאביא זאת לישיבת הממשלה, כי העניין חשוב ואני מבקש שתשמעו את דבריו.

<u>רה"מ ד. בן-גוריון:</u>

אני רוצה לברך אותך, מר האוזנר, על הופעתך במשפט, הצגת את העניין כמו שצריך - בכבוד ובידיעה, אני בטוח שגם הגויים התרשמו מזאת.

<u>היועה"מ ג. האוזנר:</u>

אני אוד מודה לך, אדוני ראש הממשלה. עכשיו צפה אחת הבעיות שידענו שתבוא, היא הבעיה בדבר הזמנת עדים. על שתי בעיות משפטיות התגברנו, הראשונה: שאלת סמכות בית המפשט הישראלי. אני חושב שהדבר הוסבר והוויכוח המשפטי בספרות הכללית ובעתונות המשפטית הסתיים בעניין זה לטובתנו, והבעיה השניה - איך לשלב לתוך המסגרת הפרוצידוראלית, לפי דיני הראיות שלנו, עניינים שאינם משתלבים ישירות...

<u>רה"מ ד. בן-גוריון:</u>

שאינם שייכים ישיר למשפט?

<u>היועה"מ ג. האוזנר:</u>

עניין מרד וארשה, עניין מרד וילנא, עניין לחימת הפרטיזאנים, לא ייתכן לספר פרשת השואה בלי פרקים אלה, התמונה היתה נפגמת, היתה שאלה איך לשלב דברים אלה, בית המשפט בצדק שומר על מסגרת אחרת.

<u>רה"מ ד. בן-גוריון:</u>

בית המפשט עושה קשיים?

היועה"מ ג. האוזנר:

הוא נוקשה.

השר ל. אשכול:

כלפי חוץ זה טוב.

השר י. ברזילי:

זה לא נורא.

היועה"מ ג. האוזנר:

כדי להכניס עדותו של אבא קובנר היה כדאי גם לשמוע נזיפה מפי השופט.

עכשיו בעיה יותר רצינית, יש בעית הבאת עדי הגנה. יש עדי הגנה, שאנו יודעים עליהם, שהם היו שותפים - בדרך זו או אחרת - בהשמדת היהודים. לגבי עדים אלה קבענו עמדה מראש: אם הם רוצים לבוא - יבואו, אבל אנו נעמיד אותם לדין לפי חוק עשיית דין בנאצים ועוזריהם, איש אינו מקבל על עצמו סיכון כזה, לכן תיגבה עדותם בגרמניה, נפעיל הסדרי העזרה המשפטית שיש לנו עם גרמניה, אבל יש עוד שני עדים: וילהלם הטל ואלטר הופנקוטן. וילהלם הטל היה סגן מנהל המשרד הששי, שעסק בריגול, הוא היה חבר ס.ס., מפקד בכיר. מכוח החוק הישראלי הוא עבריין, כי הוא היה חבר בארגון פושע, זה לפי סעיף 3 של החוק, אבל אין לנו ידיעות על השתתפותו הישירה בפעולות השמדה של המחלקה הרביעית. הוא מסר הצהרה בנירנברג, שלפיה אמר לו אייכמן, כי הושמדו 6,000,000 יהודים. אייכמן יודע זאת, אנו הגשנו למשפט כאן הצהרה הזו, עכשיו אומר סרוואציוס: אני רוצה לחקור את הטל. הוא גם אומר מדוע הוא רוצה לחקור אותו, כי הוא רוצה להוכיח על יסוד דבריו שאייכמן רק ביצע הוראות, היה רק כלי קטן, בלתי חשוב במערכת הכללית. אם הטל אמנם יעיד כך, יש בזאת משום קוו הגנה מסויים וזה כאיל רלבנטי למשפט.

יש לנו ידיעות שווילהלם הטל קשור בחוגים ניאו-נאציים, על זאת ידבר ודאי מר הראל, כי אני קיבלתי ידיעות אלו ממנו.

הופנקוטן היה איש המשרד הרביעי, זאת אומרת גסטאפו, אבל טיפל בריגול נגדי, בלחימה במתנגדים: יהודים, כנסיות, סוציאליסטים וגם בריגול נגדי, זאת היתה המחלקה הרביעית, גם הוא מסר הצהרה בנירנברג וגם בה השתמשנו, ממנה נובע, כי אייכמן - למרות מעמדו הרשמי הבלתי בולט - היתה לו עמדה

רבת כוח ורבת השפעה, כך שהוא יכול היה לעקוף רשויות הרבה יותר גבוהות ממנו, זה חשוב בשבילנו. רוצה עכשיו סרוואציוס לחקור אותו, כדי לסתור הצהרתו זו.

גם על הופנקוטן לא ידוע על השתתפות פעילה בהשמדת היהודים, אבל הוא היה כבר איש המשרד הרביעי.

<u>רה"מ ד. בן-גוריון:</u>

אלה כבר כל העדים?

<u>היועץ המשפטי ג. האוזנר:</u>

מלבד תשעת האחרים שנחקור בגרמניה.

<u>רה"מ ד. בן-גוריון:</u>

סרוואציוס כבר נתן רשימת כל עדיו?

<u>היועץ המשפטי ג. האוזנר:</u>

לא, ייתכן שיעלה עוד.

הוא ויתר על עד, שאמרתי לו, שגם מבחינתנו וגם מבחינתו כדאי שיוותר עליו, הוא רצה להביא את גלובקה כעד, זה היה יוצר מבחינתנו סבך בעיות. אמרתי לו: אתה רוצה את גלובקה, הוא יקבל אשרת כניסה ויוכל להעיד, אבל תשקול עוד הפעם אם זה נחוץ לך, אין בפיו שום דבר שיוכל לעזור לאייכמן. הוא חשב עוד הפעם וויתר.

כל האחרים שביקש הם ממש פושעים נגד העם יהודי, כולם שותפים של אייכמן. שניים אלה שייכים אמנם לארגון פושע, לפי הגדרת סעיף 3 של החוק, אבל אין לנו כל ידיעה על השתתפותם הישירה בהשמדת יהודים. החקירה פעלה אמנם בלחץ גדול של זמן, ייתכן שתוך הבאתם הנה להעיד יתברר אולי מתוך מקור מזרח-גרמני, הם פעילים עכשיו מאוד בהמצאת חומר על נאצים לשעבר, הם בכל אופן עוסקים בבדיקת עברם וייתכן שיתברר שיש משהו נגדם. אם אנו נצהיר שלא נעמיד אותם לדין אם יבואו לארץ להעיד, ההצהרה מחייבת, גם אם יתברר שיש משהו נגדם.

במקרה זה צריכה הממשלה להחליט. בית המשפט קבע החלטה עקרונית, שמוטב לראות את העדים כאן, שיבואו הנה, שישמיעו עדותם כאן, יועמדו פה לחקירה שתי וערב, אבל בית המשפט משאיר למוסדות הביצוע לקבוע מדיניות

בדבר הבאת עדים וחסינותם.

<u>רה"מ ד. בן-גוריון:</u>

בית המשפט מוכן לקבל העדויות שייגבו שם?

<u>היועה"מ ג. האוזנר:</u>

על זה הוחלט, אנו נשלח בלדר מיוחד, שיפעיל שם החלטת בית המשפט העקרונית.

<u>רה"מ ד. בן-גוריון:</u>

יהיה לנו עורך דין?

<u>היועה"מ ג. האוזנר:</u>

המדינה תהיה מיוצגת, אבל אינו דומה תיק שבית המשפט מקבל לעדים שהוא שומע, אבל מזה אין מנוס, לא נוכל להרשות לאנשים שותפים למעשה ההשמדה לבוא לישראל ולחזור. אך בדבר שניים אלה ההחלטה היא מדינית, מצד אחד הבאנו את אייכמן הנה ורוצים להבטיח לו משפט הוגן ואנו עושים משפט ושינינו החוק בשביל זה והכשרנו לו סניגור ומשלמים בעד הסנגוריה. אנו באמת מתכוונים למשפט, לא פארסה ולא מחזה. משפט זה גם עדים, גם עדי הסניגוריה. אני יודע שהצבור לא בלב קל ישלים עם הבאת נאצים לארץ. יחד עם זאת, במידה שמותר לי לייעץ לממשלה בתוקף תפקידי, הייתי חשוב: אם הלכנו כל כך רחוק כדי להבטיח באמת מסגרת של משפט הוגן, אולי נעשה גם צעד זה, נאפשר לשני האנשים לבוא להעיד, ייתכן שגם ידיהם מגואלות בדם יהודי, אבל אין לנו על כך לעת עתה הוכחות, נאפשר להם לבוא, נאפשר להם להעיד, נשתדל להבטיח בטחונם ויגידו הם למשפט מה שיש להם להגיד.

<u>רה"מ ד. בן-גוריון:</u>

יש תקדימים שמקבלים עדות שהעידו בארץ אחרת?

<u>היועה"מ ג. האוזנר:</u>

יש, אם כי אין תקדים שאדם עומד חשוף לגמרי בלי עדות הגנה במשפט.

<u>רה"מ ד. בן-גוריון:</u>

אם יקבלו עדות שתיגבה בחוץ-לארץ...

<u>היועה"מ ג. האוזנר:</u>

הסנהדרין אומר: אם כולו חייב, אם אפילו אין אחד המדבר בזכותו, סימן שמשהו לא בסדר.

אני מוכרח לדבר באופן טכני על "נאשם", אם כי קשה מאוד לדבר על אייכמן כנאשם, אבל מבחינה משפטית הוא נאשם והנה אנו אומרים שלא יופיע אף עד אחד להגנתו, הוא לא יוכל לחקור אף עד אחד, אם כי אנו יודעים שאף אחד מהם לא יהיה דובר אמת, יופיע רק כמטיח כזבים, אבל הוא מביא עדים אלה להגנתו, ניתן לו האפשרות להזמין עדים אלה.

<u>רה"מ ד. בן-גוריון:</u>

האם בית המשפט לערעורים קורא רק חומר?

<u>היועה"מ ג. האוזנר:</u>

הוא אינו שומע עדים.

<u>רה"מ ד. בן-גוריון:</u>

והוא מוציא פסקי דין.

<u>היועה"מ ג. האוזנר:</u>

הערכאה הראשונה שמעה את העדים, יכלה להתרשם מהם.

<u>מר א. הראל:</u>

חוסר האיזון בולט מאוד, זאת אומרת מצד אחד התביעה מביאה כל מה שהיא רוצה, גם מעבר למה שרלבאנטי לפי סעיפי האשמה, מהצד השני, הצהרתו של היועץ המשפטי עשתה רושם די קשה במקומות שונים בעולם, הצהרתו שלשום עד נאצי לא ייתן להעיד, אם הוא קשור איך שהוא בחוק לעשיית דין בנאצים ועוזריהם, טבעי שרוצים לחפש איזה איזון בזאת אם ניתן לעד זה או אחר להעיד.

אני סיפקתי ליועץ המשפטי החומר על שני אנשים אלה שהזכיר אותם, שאף אחד מהם או שניהם אינם אנשים חפים מפשע, הם נאצים והיו מעורבים בכל מיני עניינים מלוכלכים של הנאצים, זכותם היחידה שלא ידוע שפגעו ביהודים באופן ישיר. הראשון הטל מכל מקרה היה לו קשר עם שדידת רכוש שיהודי. לפי הידיעות שלנו הוא היה אחד מאלה שהשתתפו בהסתרת הרכוש היהודי שנשדד בעת השואה ואומרים שהוא היה קשור בקשר לכך עם גולדנברונר ואייכמן כאשר ברחו אחרי המפלה. היום הוא אדם עשיר, הוא יושב באוסטריה, הוא אוסטרי ויש הקושרים זאת עם הרכוש היהודי. אין לנו ידיעות שהיה קשור בפעולות ישירות נגד יהודים באוסטריה, הוא קשור בקבוצת ידידי אייכמן, אותם הנאצים המתרוצצים מסביב לאייכמן, גם הבנים של אייכמן כאשר ביקרו באירופה היו אורחים של הטל ודנו שם בעניינים שונים.

אני צריך להגיד לממשלה, כאשר הוא יבוא הנה, העתונות העולמית ועתונות מסויימת תדאג לגנות אותו כנאצי גדול, מסביב לזאת תהיה התרגשות רבה, יש תמיד האפשרות, כאשר שמו יעלה, שמישהו עשוי להיזכר שהיתה לו יד בפעולה נגד יהודים. יכול להיות כשנאפשר לו לבוא הנה יקום מישהו ויאמר: אני מכיר אותו, הוא היה פושע מלחמה ממש, זאת צריכים לדעת.

השאלה השניה - בטחון האנשים, אם אנו נותנים להם חסינות, עלינו להבטיח בטחונם כדי שבית המשפט יוכל לשמוע אותם, זה יעמיס עלינו עול לא קטן, אך אני חושב שנוכל לפתור זאת.

איני מתעלם מהצורך לאזן את התמונה.

האדם השני הוא פושע מלחמה, לא ידוע לנו אמנם דבר על עניינים נגד יהודים.

<u>השר פ. רוזן:</u>

פושע מלחמה או פושע השמדה?

<u>מר א. הראל:</u>

אמרתי שלא ידוע לנו דבר על הקשר שלו עם ההשמדה, אבל הוא נידון גם בגרמניה המערבית, הוא היה בין אלה שחקרו את קאנאריס וכתוצאה מחקירתו הוצאו קאנאריס וחבריו להורג, הוא היה גם חבר של הנאצים החברים של הערבים, של אותה הקבוצה שעבדה עם הערבים ולימדו אותם כל מיני דברים טובים נגדנו. אם יובא הנה, אני בטוח שבעתונות העולם ובכל מיני מקומות תהיה התרגשות לא רק מדברי עדותו, אלא יבואו כל מיני סיפורים עליו.

יחד עם זאת, הייתי רוצה להביא דעתו של ידיד שלנו בגרמניה. אני קיבלתי זאת רק הבוקר, שר המשפטים והיועץ המשפטי יודעים מי הוא, אינני רוצה לומר שמו, הוא ידיד אמת שלנו. הוא אומר, שהצהרתו של היועץ המשפטי עשתה רושם קשה בגרמניה, אפילו בעתון ידידותי כמו "פראנקפורטער צייטונג". הם היו קשורים במפלגה הנאצית, למה לכם לעשות זאת, ידוע מי הם, הם עוד לא מזדרזים כל כך לבוא, לכן הוא מציע שנרשה להם לבוא.

רה"מ ד. בן-גוריון:

על זה אין לבנות.

השר מ. בנטוב:

אני אינני נוטה להסכים להבאתם של אנשים אלה. זה אינו משפט של נאשם, שאפשר להגיד עליו שהוא ספק חייב או ספק זכאי, כל העולם יודע שהוא חייב, אמנם אנו עושים משפט והכוונה שלנו לעשות הכל גם אם האיש ידוע מראש שהוא חייב, שיהיה לו משפט צדק, אבל עלינו לעשות המינימום ההכרחי בשביל זה שיהיה משפט צדק, לא יותר מזה.

עכשיו, דומני שהפרוצדורה הנהוגה אצלנו, הפרוצדורה האנגלית, מבוססת על כך שחקירת העדים אינה על ידי בית המשפט, אלא על ידי שני הצדדים, בית המשפט רק מתרשם מחקירת העדים.

רה"מ ד. בן-גוריון:

הם יכולים לשאול.

השר מ. בנטוב:

אבל בקונטיננט השופט הוא החוקר, השואל כל השאלות. בפרוצדורה שלפיה השופט פעיל אפשר לומר, שלא ניתן לבית המשפט לחקור כל הנחוץ, אבל בפרוצדורה שהצדדים חוקרים והשופט אינו שואל, אמנם לפעמים הם שואלים שאלה, בדרך כלל הם יותר אקטיביים עם היועץ המשפטי מאשר עם העדים, דומני שאין מבחינה משפטית הבדל גדול בין חקירת שתי וערב של שני הצדדים בפני השופט וקריאת הפרוטוקול על ידי השופטים, כשהם אינם נוכחים בחקירה.

דומני שמבחינה משפטית אין זה פגם. הרבה יותר קשה היה, אילו היתה נהוגה אצלנו הפרוצדורה הצרפתית או הגרמנית.

לעומת זאת זה עלול לחולל סערה. היתה הצהרה שאנשים שעברו עבירות לפי חוק עשיית דין בנאצים, גם השתייכות לארגון בלתי חוקי היא עבירה, אלה אינם זוג אנשים שצריכים לתת להם אמניסטייה. בצבור אומרים שמשחקים יותר מדי עם אייכמן, יש הרגשה כזאת בצבור, כך מתרשמים שמשחקים עם אייכמן כאשר ידוע שהוא רוצח.

דומני שהבאת העדים תעורר סערה ואם אני שוקל היחס בין התנגדות שתהיה בהחלט בארץ ואולי גם בחוץ לארץ, בעיקר בארץ כאשר יובאו נאצים ידועים כדי להציל את אייכמן ובין הנזק המשפטי, שהשופטים יקראו רק את הפרוטוקול של החקירה, במקום לשמוע במו אזניהם - אני נוטה לצד החומרה, שדין שני אנשים אלה יהיה כדין תשעת האחרים או כמה שיהיו.

<u>השר ב. מינץ:</u>

אני תומך בדבריו של בנטוב. אי-אפשר להביא את אנשים הללו, לא בגלל הסערה. הסערה היא אצלנו, אצל כולנו בחדר זה, לא הסערה שתהיה בצבור, אלא הסערה שישנה. הם נאצים, אי-אפשר לסמוך עליהם, אי אפשר להביא אותם.

מה שנוגע לגרמניה - גרמניה הידידותית צריכה לדעת, שמשפט זה נעשה יותר מדי בצדק, יותר מדי. אם יש הרגשה בצבור, כפי שאמר בנטוב, שמשחקים יותר מדי, נותנים לו יותר מדי אפשרויות...

<u>רה"מ ד. בן-גוריון:</u>

אינני חושב כך.

<u>השר ב. מינץ:</u>

קראתי בעתון, שגנראל שארל שוודאי עשה בשביל צרפת משהו עד עכשיו...

<u>רה"מ ד. בן-גוריון:</u>

גם בשביל ישראל...

השר ב. מינץ:

נוהגים בו בחומרה יתרה, לא נותנים לו לקרוא עתונים וכו'.

רה"מ ד. בן-גוריון:

איזה דמיון, המשל איננו דומה לנמשל.

השר ב. מינץ:

ולאייכמן אנו מגישים עזרה משפטית. ודאי יודעים הם מה שהם עושים.

אין לי ספק בדבר, להביא עוד עדים נאצים הנה - לא.

השר ל. אשכול:

אני בעד מתן אפשרות להם לבוא או להביא אותם, אפשר אולי מהרגע שהם באים לארץ שיהיו בבית מיוחד, באיזולאציה גמורה. אנחנו הבאנו את הארכי-נאצי, הרוצח, הצורר - מה שאתם רוצים, וקיבלנו עלינו לעשות משפט, זה שייך למשפט, בייחוד אם אפשר היום להגיד שלא ידוע לנו אם ידיהם מגואלות בדם יהודי. סרוואציוס ודאי יגיד, אם לא נאפשר לו להביא גם עדים אלה: לא נתתם אפשרות להתרשם מעדים. מה פה הקדושה ומה פה הטומאה, יחזיקו אותם בבית לחוד.

מר א. הראל:

ייתכן שאפשר להביא אותם ישר מהמטוס לבית המשפט, יעידו ומיד יוציאו אותם בחזרה.

השר י. ברזילי:

אני מהסס קצת, לגבי פושע השמדה כמובן אין שאלה, אבל מה יהיה - נניח אם יקרה, שבתוך הדיון יתברר שהם נאצים פושעי השמדה, זה נותן איזה כוח ליועץ המשפט לומר: הנה ראו מי בא להעיד, מה הם עשו לגרמנים,

לאנושות, עוד לא לעם היהודי, זה לא תמיד מחליש את הפוזיציה של התביעה והיועץ המשפטי ויחד עם זאת - עשינו כל כך הרבה צעדים, שאני חושב שתוספת של שני גרמנים, שאין עליהם ידיעה מלכתחילה שהם פושעי השמדה - זה יכול לחזק את התביעה ואת מעמדו של המשפט בעולם, אבל זה רק היסוס, אינני בטוח בעצמי.

השר ח.מ. שפירא:

אני צריך לומר, שאינני מבין משום מה לא נביא את העדים, תהיה סערה גדולה - מה יכולה להיות סערה יותר גדולה מאשר יש היום במדינה בקשר עם העדויות שאנו שומעים, לעומת זאת אני הבינותי, שהיועץ המשפטי אמר, שהוא מוכן שיגבו עדויות בחוץ-לארץ, גם כלפי אלה בטח יגידו שהם יכולים להעיד בחוץ לארץ, אני סבור שאם יעידו פה יש איזה ערך, תהיה חקירת שתי וערב, ישאלו שאלות, יגלו מי הם, היועץ המשפט ידע איך להכשיל אותם יותר מאשר אם יופיע עורך-דין בגרמניה.

רה"מ ד. בן-גוריון:

אפשר להפנות שאלות אלו לגרמניה.

השר ח.מ. שפירא:

יש איזה ערך אם העד מופיע כאן והיועץ המשפטי חוקר אותו ואפשר להעמיד אנשים אלה במקומם.

הם יכולים לעורר בעיות בחוץ לארץ, שגם אנשים שאין עליהם חותמת של משמידי יהודים אין אנו נותנים להם להיכנס לארץ. מה יעשו, יופיעו ויגידו מה שיש להם להגיד, הרי אנו יכולים להיות בטוחים שהם ייכשלו בעדותם, איך אפשר לא להיכשל, למה לנו כל כך הרבה לשבור את הראש, ניתן להם לבוא ולצאת.

השר מ. דיין:

לי נראה שלא צריך להרשות להם לבוא, כי יהיו כאלה שיתבעו, שלפי החוק שלנו הם צריכים לעמוד לדין.

רה"מ ד. בן-גוריון:

אם יתנו להם חסינות, אפשר גם לא להעמיד אותם לדין.

השר מ. דיין:

אני יודע באופן פיסי שלא נעשה זאת, אבל אם אומרים שהוא היה משרת בגסטאפו, עסק בענייני הרכוש יהודי, איך אנחנו לא נעמיד אותו לדין, מדוע אותו לא ואחרים כן, אם כן מדוע לא לאחרים מרשימת העדים של סרוואציוס, אם אלה כן - מדוע אחרים לא. אני בעד זה שלא ניתן חסינות, אם יש נגדו תביעה פלילית מבחינת חוק ישראל, יעמוד לדין. אינני חושש לצד הצבורי, אם לא יהיה נגדו כלום - העניין אחר. אין יהודים רוצים לראות איש כזה. אל ניתן חסינות למישהו שיש עילה מבחינת החוק להעמיד אותו לדין.

השר פ. רוזן:

גם אני בדעה שצריך להביא אותם, זאת אומרת צריך לתת להם לבוא הנה, אם רצונם בכך. אני רוצה לומר לכם, זאת אמר כבר היועץ המשפטי, שהעניין איננו פשוט מבחינת דעת הקהל בעולם, כפי שאני עכשיו מבין - אפילו מבחינת דעת בית המשפט, מה שעוד יותר חשוב, בעיקר אצלי ובאופן מיוחד, אדם פשוט מאוד, הכותב על עניינים אלה, אוהד, יודע לדבר על עניין זה.

השר מ. בנטוב:

ישראלי?

השר פ. רוזן:

לא, יהודי מארצות הברית, אבל הוא אינו מבין דבר זה, הוא אומר: אתם אומרים, זה אחד הנימוקים שלכם בטיעון על סמכות בית המשפט הישראלי, שישראל המקום הטוב ביותר, הנוח ביותר כדי לערוך כאן משפט צדק, אחד הנימוקים היה, שכאן נמצא המספר הגדול ביותר של עדים. זה אינו פשוט.

אני צריך לומר לכם, אילו ידעתי מה שלא ידעתי עד עכשיו, כי ש.ב. יכול לקבל על עצמו להבטיח את בטחון העדים שיכולים לבוא מחוץ לארץ, הייתי אפילו אולי לוקח אחד או שניים מהתשעה, אם כי הם כולם פושעי השמדה, אבל בעניין זה כבר הסתדרנו אחרת, אני מבין שבית המשפט אומר: מוטב לראות את העדים, לשמוע עדותם, להתרשם. אנו יודעים שהתרשמות ישירה מהעדים היא דבר חשוב.

לדיין אני רוצה לומר - כנראה יש עילה להעמיד אותם למשפט, כי היו חברים של ארגון פושע, אם כי זה אינו אחד הסעיפים העיקריים בחוק לעשיית דין בנאצים ועוזריהם, אבל בכלל חל אצלנו הכלל, שהיועץ המשפטי אינו מחוייב להעמיד כל אדם לדין, שיש עילה להעמיד אותו לדין, אלא בחוק זה יש עוד סעיף מיוחד האומר, ששום אדם לא יועמד לדין, אלא על פי החלטה מיוחדת של היועץ המשפטי, מה שקוראים מתן חסינות זה במסגרת החוק. אני חושב אם באמת אנחנו חושבים, שאנו יכולים להבטיח בטחונם - מוטב להביא אותם.

אני רק רוצה לשאול את היועץ המשפטי שאלה אחת: איך דבר זה יוסבר, שלגבי תשעה אחרים אמרת: לא, ולגבי שניים אלה: כן, אז אתה צריך בהודעה מחר, אם זה יהיה בבית המשפט, להסביר שאפשר להבחין בין אלה, כי אחרת זה לא יובן.

<u>היועה"מ ג. האוזנר:</u>

זה קל להסביר, נגד אחרים יש עדות להאשימם בפשע נגד העם היהודי לפי הסעיף החמור, שעונשו מוות, זהו סעיף אחד של החוק, בשביל שניים אלה כל הידוע לנו הוא השתתפותם בארגון פושע, זהו סעיף 3 של החוק, אשר העבירה עליו מתיישנת כעבור 20 שנה, זאת אומרת שבעוד ארבע שנים היתה עבירה זו ממילא מתיישנת.

<u>השר מ. בנטוב:</u>

ומה אם באמצע יקום מישהו ויאמר שידוע לו שהם פשעו פשע השמדת העם היהודי?

<u>היועה"מ ג. האוזנר:</u>

זה אבוד.

אך יכולה להיות קומפליקאציה אחרת, שאין לסרוואציוס כסף לתשלום הבאת העדים והוא יבקש זאת מאתנו.

<u>השר ב.ש. שיטרית:</u>

אני חושב שלגבי העולם זה יתקבל בצורה הוגנת, אבל לגבי ישראל - רע מאוד, במיוחד בתקופה זו. אני מבין שהיועץ המשפטי יכול גם להעמיד הליכים משפטיים נגד אדם שיש נגדו אשמה, יכולים אדם פושע להעמיד בתור עד המלך ולא להביא אותו למשפט. אם יש דרך משפטית, שלפיה אפשר לגבות עדותם שם, לפי

החוק האנגלי אתה יכול כשיש לך בא כח שם לגבות העדות, לעשות חקירת שתי וערב, לפי זה יכולים אנו למלא כל ההגינות המשפטית, שמישהו ייצג את התביעה בבית משפט גרמני. נעמיד את עצמנו בצורה מאוד משונה לגבי העם בארץ, שמתירים לפושעים נאציים לבוא הנה.

באמת תקום השאלה מדוע רק לשניים ולא לשלושה.

<u>רה"מ ד. בן-גוריון:</u>

היועץ המשפטי ענה מדוע שניים אלה ולא אחרים.

אני מייעץ לא לתת להם לבוא.

<u>השר י. בורג:</u>

גם אחרי שנאמרו כאן הדברים כפי שנאמרו, אינני יכול להתגבר על ההיסוסים שלי, אפילו אם אין לנו עדות מבוססת או עדות כלשהי על זה שהם פשעו נגד עם ישראל, בכל זאת הם שותפים במנגנון, במכונה העצומה הזאת, אשר השמדת העם היהודי היה עניינה העיקרי.

אני רוצה לשאול מנקודת מבט זו: מה רוצה ההגנה להוכיח, שאים זה היה חלק מהמנגנון הביורוקראטי, אני שואל אם זוהי ההוכחה שההגנה רוצה להביא, מדוע לא מספיק בשביל זה לגבות העדות בחוץ-לארץ, כי נגד הטענות הללו תהיינה עדויות ששמענו ועוד נשמע.

נניח אם מתברר לפי העדויות, שיש צורך או רצוי שהם יובאו הנה, האם ישנה אפשרות כזאת אחרי העדות שם להביא אותם אז? אך בשבילי השאלה הראשונה היא חשובה יותר.

<u>השר מ. בנטוב:</u>

אני אומר בקשר עם ההתחשבות בדעת הקהל, בדעת משפטנים - אילו היה מישהו בא ואומר: כדי להסיר כל החשדות, אנו נותנים לכל העדים שהם רוצים לבוא הנה, אני אמנם הייתי מתנגד לזאת, אבל היה בזאת הגיון, אבל אם אנו אומרים תשעה לא ושניים אלה כן, מי שרוצה לבקר יגיד שאנו בחרנו לנו העדים לפי רצוננו.

<u>היועה"מ ג. האוזנר:</u>

דווקא סרוואציוס אומר שבשבילו הטל הוא חשוב.

השר מ. בנטוב:

לגבי אייכמן יכולים לומר, שאלה הם העדים הכי חשובים.

רה"מ ד. בן-גוריון:

היות ונשמעו טענות נגד רכות בית המשפט, אני רוצה לדבר נגד זה, אני שמעתי טענות אלו, כשהיועץ המשפטי ענה בפרוטרוט ובאריכות בשאלה אם יש לבית המשפט הישראלי סמכות במשפט זה.

השר ח.מ. שפירא:

זה היה גם בעתונות.

רה"מ ד. בן-גוריון:

אנו מוכרחים להבין הדבר. בשבילי לא חשוב הצד הפורמאלי שבדבר. בצד הפורמאלי לא היינו בסדר לגמרי, כי חטפנו איש מארץ אחרת, אבל השופטים והתובע צריכים לפעול לפי חוקי משפט הצדק, כי במשפט זה, אמנם לא במשפט שווה, עומדים הנאצים שעוללו לעם יהודי מה שעוללו, הם עומדים למשפט מול דעת הקהל בעולם, אבל אגב זה עומדת גם ישראל למשפט בעיני דעת הקהל בעולם. יש רבים החושבים שאין זה עניין למשפט בישראל, כי בזמן הפשע לא היתה מדינת ישראל קיימת, הוא לא ישב בארץ, אנשים אלה לא היו נתיני מדינת ישראל, בעולם המתבונן למשפט עוד לא מקנים לנו זכות כעם, כמו שיש לעמים אחרים, זוהי עובדה, עובדה מעציבה.

נפגשתי עם הגנראל טיילור, זה שהיה בתביעה במשפט נירנברג, הוא טען: מה זאת, אתם שופטים אותו, היש לכם הזכות לכך. אמנם לאחר השיחה הוא שינה דעתו, הוא טען זאת לא כשונא ישראל, אבל חשוב שאיש כזה, אשר היה במשפט נירנברג והיה נגדם חשב שזה לא בסדר, תוך כדי המשפט שינה דעתו והוא חושב עכשיו שאנו בסדר.

אסור לנו לשכוח, שהעולם מביט עלינו ויש התרגשות בארץ, אני יודע שיש התרגשות בארץ, הנוער מזועזע, לכל הפחות צברים אלה שאני פגשתי אותם ויש להם חברים והם אומרים, שיושבים ומקשיבים מאוד למשפט זה, הם מזועזעים, דבר זה חשוב מאוד, אבל גם חשוב מה חושבת דעת הקהל על התנהגותנו. אני

מלכתחילה הייתי נגד זה, כי היועץ המשפטי הודיע שהממשלה החליטה לא להרשות להביא עדים נאצים, אז אי אפשר לעשות אפליה, אבל לאחר ששמעתי ההסברה מדוע אלה שונים מהאחרים, לאחר ששמענו מפיו שהשופטים לבם קצת נוקף אותם, שהם אינם יכולים לשמוע את העדויות, אמנם נכון שעיקר החקירה היא על ידי שני הצדדים, אבל הם יכולים לשאול שאלות, נדמה לי שנעשה משגה אם לא נביא אותם.

כמובן זה יטיל עלינו עול. נוסף לכל נצטרך לדאוג לבריאותם, שאיש לא יפגע בהם, לא יעליב אותם, זהו המצב, אי אפשר להתעלם מהאספקט הבינלאומי שיש בדבר זה. אנו עומדים גם כך בפני משפט, לא על ידי אייכמן, אבל אנו עומדים בפני המשפט אם אנו הגונים או לא, אם יש אצלנו משפט צדק או לא, אם יש רק רגש נקמה או משפט ולכן צריכים השופטים לנהוג על פי החוק ולא רק על פי הרגש.

השר מ. דיין:

על פי החוק הם צריכים לעמוד לדין, אם יבואו הנה.

השר פ. רוזן:

לא צריכים, אבל יכולים, זאת הכרעת היועץ המשפטי.

רה"מ ד. בן-גוריון:

אם התובע אינו מוצא לנחוץ להעמיד אותם לדין - אין הוא מעמיד אותם לדין.

השר מ. בנטוב:

אז מוכרחים להסביר.

רה"מ ד. בן-גוריון:

שמענו ההסברה, אם היועץ המשפטי יבטיח לא להעמיד אותם לדין - לא נוכל לרמות, כמו שעשו לצ'ומבה בקונגו, הזמינו אותו לוועידה ואסרו אותו, לא נעשה דבר כזה. אם נביא אותם מתוך הבטחה לא להעמיד אותם לדין - לא נעמיד אותם לדין.

נצביע, ישנן שתי הצעות, שהם ייחקרו על עדותם בגרמניה על ידי בא כוח התביעה, וההצעה השניה להרשות להביא אותם לארץ ולגבות פה העדות.

מ ח ל י ט י ם (ב-5:6 קולות):

כי היועץ המשפטי לממשלה יסכים לבקשת הסניגוריה להביא לישראל שני עדי הגנה: ד"ר וילהלם הטל ומר ולטר הופנקוטן, לשם מתן עדות בבית המשפט הדן את אייכמן וכי תוענק לעדים אלה חסינות מפני תביעה לפי חוק עשיית דין בנאצים ובעוזריהם.

<u>רה"מ ד. בן-גוריון:</u>

אנו צריכים לדאוג לשלומם.

<u>מר א. הראל:</u>

נתאם זאת.

<u>מזכיר הממשלה כ. כ"ץ:</u>

זכות ההודעה על כך שמורה ליועץ המשפטי במשפט, אני לא אפרסם זאת.

(היועץ המשפטי והממונה על שירותי הבטחון עוזבים)

407. <u>ס ק י ר ו ת</u>

<u>השר י. ברזילי:</u>

האם תהיינה לנו שאילתות היום?

<u>רה"מ ד. בן-גוריון:</u>

אני יודע מה שאתה רוצה לשאול, באופן פורמאלי אין זו שאילתה, כי שאילתה יכולה להיות רק בענייני בטחון וחוץ.